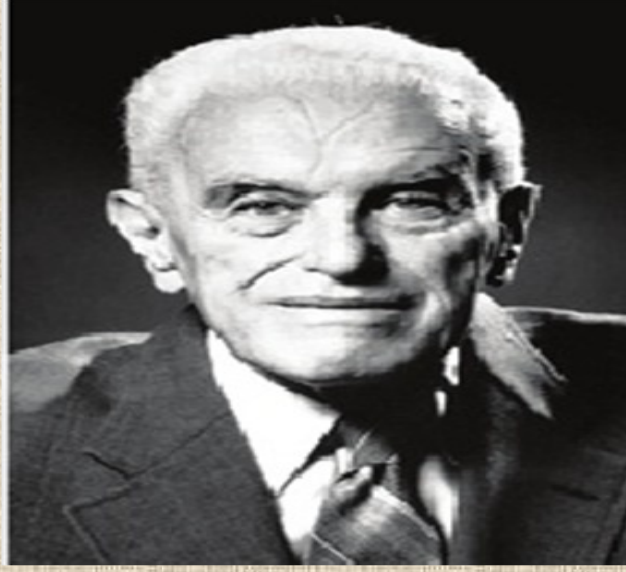

NOBEL EKONOMİ ÖDÜLLERİ

İktisat bilimi alanında dünyanın en prestijli ödülü kabul edilen Nobel İktisat ödülü, İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi tarafından **John HARSANYI**'ye (California Üniversitesi, Berkeley-ABD) 1994 yılında verilmiştir. Harsanyi bu ödüle *İşbirliğine Dayanmayan Oyun Teorisindeki Denge Konusundaki Başat Analizlerinden* dolayı layık görülmüştür.

JOHN HARSANYI - 1994 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ

Yaşam Öyküsü: John Harsanyi 29 Mayıs 1930'da Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de eczacı bir Yahudi ailenin oğlu olarak dünyaya geldi. Ailesinin Budapeşte'de bir eczanesi vardı ve bu sayede çocukluğu ve gençlik yılları oldukça rahat geçti. Ailesi Harsanyi'nin tek çocuğu olmasından dolayı onun da eczacı olmasını istiyorlardı, nitekim Avrupa'da esen Hitler fırtınası boyunca askerliğini tehir ettirmek için, eczacılık fakültesine gitmek zorunda kaldı. Daha sonra göçmen olarak Avustralya'ya gitti ve fabrika işçisi olarak çalıştı. 1947-1948 yılları arasında Budapeşte Üniversitesi'nde sosyoloji bölümünde öğretim üyesi olarak çalışırken, öğrencisi olan Anne Klauber ile evlendi ve tek çocukları olan Tom Berkeley dünyaya geldi. Alzheimer hastalığı olan Harsanyi, 2000 yılında California'da kalp krizi geçirerek öldü.

Eğitim-Kariyer: Lutheran Gymnasium Lisesini bitirdi ve liseden mezun olurken matematik dalında Macaristan'ın tamamında yapılan bir sınavda birinci oldu. 1947 yılında Budapeşte Üniversitesinde felsefe bölümünde doktorasını tamamladı. 1947-1948 yılları arasında aynı üniversitenin sosyoloji bölümünde öğretim üyesi olarak çalıştı. Liberal görüşlerinden rahatsızlık duyanlar nedeniyle görevinden istifa etti ve babasının eczanesinde çalıştı. Bir müddet sonra Sydney Üniversitesi'nde ekonomi dersleri aldı. 1953 yılında Sydney Üniversitesi'nde ekonomi yüksek lisansını tamamladı. 1954'te Queensland Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak göreve başladı. 1956 yılında Stanford Üniversitesi'nden doktora bursu alarak karısı ile beraber Amerika'ya taşındılar. Burada kişisel başarılarından dolayı Kenneth Arrow ile beraber çalışma şansı yakaladı ve kendisini doktora tez danışmanı olması için ikna etti. Harsanyi Canberra'daki Avustralya Milli Üniversitesinden çok iyi bir teklif aldığı için 1958'de yeniden Avustralya'ya döndü. Burada oyun teorisi çok iyi bilinmediği ve popüler olmadığı için kendisini bu konuda çok yalnız hissetti ve Kenneth Arrow'un da yardımlarıyla yeniden Amerika'ya Wayne State Üniversitesine geçti. Daha sonra da 1964'te California Üniversitesi, Berkeley'e geçti. 1950'lerin ilk yarısında Von Neumann-Morgenstern fayda fonksiyonunu refah ekonomisine uygulayarak çeşitli makaleler yayımladı.

Hobileri: Eczacılık okumasına karşın, hep bilim, sosyoloji ve matematik felsefesi alanlarında okumalar yapmaya ve bu alanda makaleler yazmaya ilgi duymuştur.

İktisat Bilimine Katkıları: "Bayesian oyuncular tarafından oynanan eksik bilgili oyunlar" adlı üç dizi şeklinde yayımladığı makalelerin birincisini yayımladığında bu çalışması, bundan sonra iktisatçıların asimetric bilgi sorununu çalışmaları için gerekli araçlardan ve terminolojiden yararlanmalarını sağladı. Bu çalışmasına kadar iktisatçılar mecburen ya belirsizliğin olmadığı ya da belirsizliği tanımlamak için nesnel olasılık dağılımlarından faydalanılan modeller üzerine çalışıyorlardı. Oyunu oynayan kişilerin farklı bilgilere sahip olduğu oyunlar üzerine çalışmak oldukça zor oluyordu. İktisatçılar tabi ki asimetric bilginin gerçekleştiği oyunların da olduğunu biliyorlardı ama bunları modellemek zor olduğundan dolayı çalışmıyorlardı. Harsanyi, bu bilgileri tutarlı bir şekilde gösterdi. Başka bir ifade ile asimetric bilgiyi de içine alan genel bir birbirini etkileyen stratejik model geliştirdi ve bu modele eksik bilgi oyunu adını verir. Böylece ekonomistler; hem asimetric bilgiyi tartışabilmek için bir biçim elde etmiş oldular, hem de bu biçimi stratejik birbirini etkileyen teorileriyle birleştirmenin bir yolunu elde ettiler.